

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» проаналізував статистичну інформацію по валютному ринку України за результатами 9 міс. 2015 року. Проведений аналіз дозволив зробити нижченаведені висновки.

З початку 2014 року національна валюта втратила значну частину своєї вартості. Причин для такої тенденції декілька, зокрема негативні ділові очікування, скорочення обсягу експорту, зменшення притоку прямих іноземних інвестицій, значні витрати на обслуговування державного боргу.

ВВП України як країни з сировинною економікою багато в чому залежить від зовнішніх цін на основні статті експорту, – зерно, руду і метал. І хоча агросектор навіть в умовах кризи продовжує залишатися прибутковим, ведення бойових дій на сході країни, де сконцентрована велика кількість підприємств видобувної та машинобудівної промисловості, зумовило значне падіння надходжень експортної валютної виручки, підсиливши дефіцит інвалюти на українському ринку.

За період 01.01.2015 р. – 01.10.2015 р. офіційний курс національної валюти знизився з 1 576,86 грн./100 дол. США станом на 01.01.2015 р. до 2 129,56 грн./100 дол. США станом на 01.10.2015 р. Протягом вказаного проміжку часу пікове значення офіційного курсу було зареєстроване 26 лютого 2015 року – 3 001,01 грн. за 100 дол. США.

За підсумком 9 міс. 2015 року сукупний обсяг інтервенцій НБУ на міжбанківському валютному ринку (3 602,5 млн. дол. США) був значно меншим, ніж показник за аналогічний період 2014 року (6 538,7 млн. дол. США).

На відміну від 2014 року, коли валютні інтервенції Регулятором здійснювались переважно у формі продажу валюти з метою згладжування курсових коливань та задоволення попиту на інвалюту на міжбанківському ринку в умовах недостатньої пропозиції, в 2015 році НБУ значно збільшив обсяги придбання валюти для поповнення власних резервів.

Сукупний обсяг операцій з готівковою іноземною валютою на міжбанківському валютному ринку України за підсумком 9 міс. 2015 року склав лише 1 612,70 млн. дол. США (за аналогічний період 2014 року – 22 509,70 млн. дол. США). Тенденцією останніх місяців є значне переважання обсягів продажу валюти з боку населення над обсягами купівлі. НБУ, зі свого боку стимулює це явище, знявши обмеження максимальної суми видачі готівки в гривні при здійсненні населенням валютообмінних операцій. В той же час така тенденція може бути обумовлена вичерпанням фінансових ресурсів населення та вилученням валютних заощаджень для фінансування поточних витрат.

Протягом 9 міс. 2015 року обсяг депозитів, залучених в національній валюті, збільшився на 0,5% (9,8 млрд. грн.), склавши 367,7 млрд. грн. станом на 01.10.2015 р. Обсяг депозитів, залучених в іноземній валюті, за цей же період зменшився на 22,2% (3,6 млрд. дол. США), склавши 15,1 млрд. дол. США станом на 01.10.2015 р. Варто

вказати, що тенденцією останніх місяців є збільшення обсягів депозитів, залучених в національній валюті.

За результатом 9 міс. 2015 року обсяг золотовалютних резервів склав 12,774 млрд. дол. США в еквіваленті, збільшившись з початку 2015 року на 70%.

Нагадаємо, станом на 01.01.2014 р. обсяг міжнародних резервів відповідав 20,416 млрд. дол. США в еквіваленті. Основними чинниками зниження обсягів резервів з початку 2014 року були підтримка розрахунків НАК «Нафтогаз України», погашення та обслуговування державного боргу, номінованого в іноземній валюті, а також проведення інтервенцій на міжбанківському валютному ринку.

Нарощення обсягів золотовалютних резервів протягом 9 міс. 2015 р. відбувалось переважно внаслідок отримання коштів від іноземних кредиторів та внаслідок придбання Регулятором валюти на міжбанківському валютному ринку.

Загальний обсяг державного боргу України в цілому демонструє тенденцію до зростання протягом досліджуваного періоду. Протягом останніх 5 років сукупний обсяг державного боргу зріс більш ніж втричі до 1 521,38 млрд. грн. (70,67 млрд. дол. США в еквіваленті). В структурі загального державного боргу традиційно переважає зовнішній борг, – 66% сукупного обсягу, 61% прямого та 90% гарантованого державою боргу станом на 01.10.2015 р.

З початку 2014 року загальний обсяг державного та гарантованого державою боргу збільшився з 825,41 млрд. грн. до 1 521,38 млрд. грн. станом на 01.10.2015 р. В той же час в доларовому еквіваленті цей показник, в цілому, показав зменшення, – з 73,11 млрд. дол. США до 70,67 млрд. дол. США за аналогічний період.

Проте важливо підкреслити, що на відносну динаміку показників державного боргу, номінованих в іноземній валюті, значний вплив мала девальвація національної валюти, що відбувалась в першому півріччі 2015 року. Таку динаміку показника некоректно буде пояснювати вдалою кредитною політикою уряду.

Девальвація національної валюти дозволяє урядові розраховуватися за внутрішніми боргами, що дешевшають разом із зниженням курсом гривні, меншими обсягам валютних ресурсів, зокрема, отриманих від міжнародних фінансових організацій.

Варто зауважити, що зростання питомої ваги державного боргу, номінованого в іноземній валюті, означає збільшення витрат уряду з обслуговування власних боргових зобов'язань, що також будуть номіновані в інвалюти. Для українських фінансових ринків це відобразиться у ще більшому скороченні валютної пропозиції та подальшій девальвації гривні. Ця обставина стала однією з підстав щодо проведення реструктуризації заборгованості країни перед зовнішніми приватними кредиторами.

Так, 27.08.2015 р. після тривалих перемовин, Міністерству фінансів України вдалося досягти угоди з

зовнішніми приватними кредиторами з приводу реструктуризації частини зовнішнього державного боргу.

30.10.2015 р. Міністерство фінансів України повідомило про завершення реструктуризації зовнішнього боргу. Умови реструктуризації були схвалені для 13 серій непогашених державних та гарантованих державою єврооблігацій. Операція включила в себе випуск нових облігацій зовнішньої державної позики України.

Умови реструктуризації не були схвалені лише для серії облігацій зовнішньої державної позики, що перебувають у власності Російської Федерації, у розмірі 3 млрд. дол. США, термін погашення яких настає у грудні 2015 р.

17.12.2015 р. МВФ визнав борг України перед РФ офіційним. Згідно з повідомленням МВФ, «вимога, пов'язана з єврооблігаціями на суму 3 млрд. дол. США, яка була випущена 24 грудня 2013 року і держателем якої є Фонд національного добробуту Російської Федерації, являє собою офіційну вимогу з погляду політики МВФ щодо простроченої заборгованості перед офіційними двосторонніми кредиторами».

В той же час, у зв'язку з останніми змінами у політиці МВФ, навіть настання дефолту за борговим зобов'язанням перед офіційним кредитором не є підставою для припинення кредитної програми МВФ. Так, з 20 грудня 2015 року Кабінет міністрів України запровадив мораторій на за боргом перед РФ на загальну суму 3,5 млрд. дол. США (включаючи відсотки та гарантовані державою кредити перед російськими банками). Український уряд наголошує, що стосовно боргу може бути досягнена домовленість шляхом реструктуризації зобов'язань. В той же час, розгляд питання на рівні міжнародних судових інстанцій також не виключається.

Огляд підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних НБУ (режим доступу: <http://bank.gov.ua>), НКЦПФР (режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua>), Міністерства фінансів України (режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>), Державного комітету статистики України (режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>), МВФ (режим доступу: <http://www.imf.org>).

Повні версії аналітичних оглядів завжди є у вільному доступі на офіційному сайті НРА «Рюрік» (<http://rurik.com.ua>).

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку НРА «Рюрік»,
к.е.н., Долінський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76;

Відповідальний аналітик:

Старший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»
Ярош Станіслава Сергіївна, тел. (044) 489-87-33/49 (вн. 703).

ТОВ «РЮРІК»

☎ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 37-41

+38 (044) 383-04-76, +38 (044) 489-87-33/49

e-mail: info@rurik.com.ua

www.rurik.com.ua